

Vergaderjaar 2015–2016

22 660**Conferentie van commissies voor Europese aangelegenheden uit de parlementen van de lidstaten van de EU en van een delegatie uit het Europees Parlement****AJ/ Nr. 59****VERSLAG**

Vastgesteld 9 februari 2016

Van zondag 31 mei tot en met dinsdag 2 juni 2015 vond in Riga de 53ste plenaire bijeenkomst plaats van de Conferentie van commissies voor Europese aangelegenheden uit de nationale parlementen van de lidstaten van de Europese Unie en van een delegatie uit het Europees Parlement, hierna aangeduid als COSAC. Naast de genoemde delegaties namen ook delegaties van de nationale parlementen van de kandidaat-lidstaten van de Europese Unie deel als waarnemer, evenals delegaties van de Raad van de Europese Unie, van de Europese Commissie en van het IJslandse, Kosovaarse, Noorse en Zwitserse parlement.

De Nederlandse delegatie naar deze conferentie bestond uit mevrouw Strik (GroenLinks) van de Eerste Kamer en de heer Azmani (VVD), de heer Rog (CDA), de heer Taverne (VVD), de heer Van 't Wout (VVD) en de heer Van Bommel (SP) van de Tweede Kamer. De ambtelijke begeleiding bestond uit mevrouw Van den Driessche (staf commissie EUZA, Eerste Kamer), mevrouw Prenger (staf commissie EUZA, Eerste Kamer), mevrouw Van Keulen (griffier commissie EUZA, Tweede Kamer) en de heer Van de Wiel (plv. vertegenwoordiger van het Nederlands parlement bij de Europese Unie). Daarnaast zijn ook een aantal medewerkers van de ambtelijke projectgroep ter voorbereiding op de parlementaire dimensie van het Nederlandse EU-Voorzitterschap meegereisd.

De delegatie brengt als volgt verslag uit:

Voorafgaand aan de conferentie

Voorafgaand aan de conferentie heeft de heer Van den Dool, Ambassadeur bij de Nederlandse ambassade te Riga, de delegatie een technische briefing aangeboden. Tijdens deze briefing is de wijze waarop Letland het halfjaarlijks voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleedt besproken. Verder is er gesproken over de actuele politieke en economische situatie in Letland.

Inleidende toezpraken en stand van zaken van het Letse Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie

De conferentie begon met een welkomstwoord van mevrouw Ināra Mūrniece, Voorzitter van het Letse parlement. De vergadering werd vervolgens voorgezeten door mevrouw Lolita Čigāne, voorzitter van de commissie Europese Zaken van het Letse parlement. De Minister-President van Letland, mevrouw Laimdota Straujuma, besprak vervolgens de resultaten van het Letse Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. Zij benadrukte dat het Letse voorzitterschap prioriteit heeft gegeven aan het te boven komen van de economische crisis, het faciliteren van groei, het voltooiën van een gezamenlijke digitale markt en het versterken van de rol van de EU in een snel veranderende wereld. Haar toespraak werd gevolgd door een plenair debat over de genoemde onderwerpen.

Procedurele zaken

Na aannme van de agenda werd het 23e halfjaarlijkse rapport van de COSAC¹ gepresenteerd. Dit rapport bevat de uitkomsten van een vergelijkend onderzoek onder de nationale parlementen over het Europees energiebeleid, de toekomst van de parlementaire controle in de EU en de rol van nationale parlementen bij het handelsbeleid van de EU. De voorzitter wees tevens op de ingekomen brieven, waaronder de brief van de Tweede Kamer van 26 mei 2015 met het overzicht van de prioriteiten die door 14 nationale parlementen uit het Werkprogramma van de Europese Commissie voor 2015 zijn geselecteerd.

De heer Gunther Krichbaum, voorzitter van de commissie Europese Zaken van de Duitse Bondsdag, uitte onder dit agendapunt verder kritiek op de ontwerpaanbevelingen. Volgens de heer Krichbaum zijn de teksten veel te lang en zouden er geen conclusies en aanbevelingen moeten worden vastgesteld over de informele bijeenkomsten. In reactie hierop stelde de voorzitter dat de lange teksten een gevolg zijn van de complexe kwesties die op agenda staan en deed verder de oproep aan de commissievoorzitters om tijdens de eventuele amendering van de ontwerpaanbevelingen zoveel mogelijk een beknopte tekst te beogen.

Beleidsdebatten

De volgende beleidsonderwerpen zijn plenair behandeld: het Europees energiebeleid en het Europees beleid inzake handelsakkoorden, waaronder TTIP. Daarnaast vonden er twee informele bijeenkomsten plaats over de veiligheidsproblematiek in het Midden-Oosten en Noord-Afrika en de stand van zaken in het dossier over een Europees systeem voor de verwerking van passagiersgegevens (PNR).

De plenaire debatten werden ingeleid door een (of meerdere) hoofdsprekers, waarna er de mogelijkheid voor reacties uit de delegaties was. Op de website van de COSAC kunt u de spreekteksten van de hoofdsprekers vinden.² Tevens treft u op de COSAC-website de notulen van de vergadering, waarin de inbrengen van alle sprekers zijn terug te vinden.

Bij de bespreking van het Europees energiebeleid stond met name het opzetten van een Europese Energie Unie centraal. Eurocommissaris Šefčovič deed hierbij een oproep aan de nationale parlementen om hieraan hun steun te geven en om input te leveren. In het debat dat

¹ <http://www.cosac.eu/53-latvia-2015/plenary-meeting-of-the-liii-cosac-31-may-2-june-2015/d1-9%20Twenty-third%20BAR-final-rev-June%202015.pdf>.

² <http://www.cosac.eu/53-latvia-2015/plenary-meeting-of-the-liii-cosac-31-may-2-june-2015/>.

volgde vroeg mevrouw **Strik** aandacht voor het North Sea Grid, het internationaal geïntegreerd elektriciteitsnetwerk in de Noordzee. Mevrouw Strik wees op het feit dat eurocommissaris Šefčovič in het verleden heeft aangegeven het initiatief te steunen, maar in de conclusies van de Energieraad van 8 juni 2015 is er geen enkele verwijzing naar het North Sea Grid. Mevrouw Strik stelde daarom aan eurocommissaris Šefčovič de vraag of hij bereid is om te lobbyen in de Raad en tijdens de komende voorzitterschappen, waaronder dat van Nederland, voor een spoedige realisatie van het North Sea Grid. In antwoord hierop gaf de eurocommissaris aan het initiatief volledig te ondersteunen, want alleen met dit soort initiatieven kan de EU het streefcijfer van 10% voor de interconnectie van elektriciteit in 2020 bereiken. De heer **Azmani** heeft in zijn bijdrage toegelicht dat de Energie-Unie als prioriteit wordt behandeld in de Tweede Kamer. Tevens kondigde de heer Azmani aan dat de Staten-Generaal tijdens het Nederlands EU-Voorzitterschap in 2016 een interparlementaire conferentie over energie en aspecten van innovatie, met daarbinnen aandacht voor circulaire economie, zal organiseren. Dit werd door de sprekers, in het bijzonder de eurocommissaris, verwelkomd.

De bespreking van het Europees beleid inzake handelsakkoorden werd ingeleid door mevrouw Cecilia Malmström, eurocommissaris voor Handel en de heer Artis Pabriks, lid van de commissie internationale handel van het Europees Parlement. Eurocommissaris Malmström benadrukte in haar toespraak de economische en strategische voordelen van het vrijhandelsakkoord TTIP, de wijze waarop de EU momenteel de bezorgdheid van de bevolking ten aanzien van TTIP adresseert en zij besprak de verdere te nemen stappen om een duurzame oplossing te bieden voor de bezorgdheden en verwachtingen over TTIP die leven onder de Europese bevolking. Mevrouw **Strik** vroeg aan eurocommissaris Malmström of zij, in afwachting van een uitspraak van het Hof van Justitie over de aard van vrijhandelsakkoorden, bereid was om de vrijhandelsakkoorden CETA en TTIP aan te merken als zogenaamde gemengde akkoorden waardoor ratificatie van nationale parlementen benodigd is. Daarnaast stelde mevrouw Strik de vraag of CETA en TTIP pas zullen worden toegepast nadat ze zijn goedgekeurd door zowel het Europees Parlement als de nationale parlementen. Indien de handelsverdragen al toepasbaar zijn voordat ze zijn goedgekeurd door de parlementen, zou dit volgens mevrouw Strik namelijk te veel druk leggen op de parlementen.

De heer **Van Bommel** benadrukte tijdens het debat dat nationale parlementen een belangrijke rol hebben bij dit dossier. Onder verwijzing naar de brief aan voormalig commissaris De Gucht, waarin op initiatief van de Tweede Kamer 21 Kamers van nationale parlementen de oproep deden om veelomvattende vrijhandelsakkoorden zoals TTIP of CETA als gemengde akkoorden te beschouwen, vroeg de heer Van Bommel ook eurocommissaris Malmström naar haar opvatting over de rol van nationale parlementen. Tevens deed hij de oproep aan andere parlementen om op dit dossier actief samen te blijven werken.

In reactie op deze inbrengen stelde eurocommissaris Malmström dat het niet aan de Europese Commissie maar aan het Hof van Justitie is om te beoordelen of TTIP een gemengd akkoord is. Eurocommissaris Malmström gaf echter aan de kans heel groot te achten dat TTIP zal worden aangemerkt als een gemengd akkoord. Met betrekking tot de toepasbaarheid van TTIP stelde de eurocommissaris dat zodra het Europees Parlement instemt met het akkoord, het akkoord voorlopig toepasbaar is, ook als het een gemengd akkoord is. Indien TTIP wordt aangemerkt als een gemengd akkoord dan kan ratificatie door de nationale parlementen jaren duren. Indien gedurende dit proces een nationaal parlement tegen stemt, dan zal dit gevolgen hebben voor de

gemengde delen van het akkoord. Deze zullen dan worden ingetrokken, aldus eurocommissaris Malmström.

De toekomst van parlementaire controle op Europese aangelegenheden

In COSAC-verband is op de tweede dag uitgebreid gesproken over de toekomst van de parlementaire controle in de EU. Na een historisch overzicht over de rol van nationale parlementen in Europese interparlementaire conferenties door de heer Herman De Croo, een van de langst deelnemende delegatieleden, deelde de heer Gunther Krichbaum, voorzitter van de commissie voor Europese Zaken van de Bundestag, best practices over de inrichting en procedures van de Duitse Bundestag in Europese aangelegenheden.

Vervolgens lichtte mevrouw Agnieszka Pomaska, voorzitter van de commissie voor Europese Zaken van het Poolse parlement, het verloop van de op 13 mei 2015 in het Poolse parlement gehouden informele bijeenkomst over de mogelijke verbeteringen van de gele kaart procedure. Aan deze bijeenkomst nam namens de Tweede Kamer de heer Taverne deel. Zij besprak het rapport met bevindingen over de mogelijke verbeteringen van de gele kaart-procedure dat was opgesteld naar aanleiding van deze informele bijeenkomst.

Tijdens het debat noemden een aantal sprekers dat zij voortzetting van het werk van de Poolse werkgroep ondersteunen. Voorts is door meerdere delegaties met name ingegaan op de werkelijke invloed die nationale parlementen al dan niet hebben in het Europese besluitprocessen en het stimuleren van clustermeetings. In het debat werd ook veel nadruk gelegd op verdere samenwerking tussen parlementen dat uitdrukkelijk werd gezien als een uiting van verdieping en meer engagement in Europa. In dat verband wees de heer **Azmani** in zijn bijdrage ook op de tabel die de Tweede Kamer heeft opgesteld begin dit jaar. In deze tabel wordt een overzicht gegeven van alle prioriteiten die nationale parlementen hebben geselecteerd uit het werkprogramma 2015 van de Europese Commissie, het overzicht biedt inzicht in mogelijke onderwerpen voor samenwerking. De heer Azmani riep op deze oefening volgend jaar te herhalen. Hij steunde ook de oproep om te bezien of informele en niet bindende richtsnoeren mogelijk zijn om zo te komen tot betere samenwerking. In het debat riep de heer Azmani de delegaties op om aandacht te hebben voor de recente mededeling over Better Regulation en het Interinstitutioneel akkoord. Ook dit is een dossier waar parlementen mogelijk kunnen samenwerken. Tot slot gaf de heer Azmani aan de overige delegaties een concreet voorbeeld inzake de werkwijze tussen parlement en regering. Het betreft dan het jaarlijks overleg van de commissie Europese Zaken in de Tweede Kamer met het kabinet over de informatievoorziening over EU aangelegenheden en afspraken tussen beide om deze voorziening te verbeteren.

De tweede sessie die was gewijd aan de toekomst van parlementaire controle, betrof de bespreking van de zogenaamde «groene kaart» en deze werd ingeleid door een discours van de heer Dominic Hannigan, voorzitter van de gemeenschappelijke commissie voor Europese Zaken van de Kamers van het Ierse parlement, en van de heer Paolo Tancredi, vicevoorzitter van de commissie voor Europese Zaken van de Italiaanse Kamer van volksvertegenwoordigers. De heer Hannigan belichtte de in zijn ogen positieve kanten van de «groene kaart» en spoorde daarbij nationale parlementen aan het piloot project van de groene kaart over voedselverspilling te steunen. De heer Tancredi plaatste eerder kritische kanttekeningen bij de verdere uitwerking van de «groene kaart». Lord

Boswell, voorzitter van de commissie voor Europese Zaken van het Hogerhuis en initiatiefnemer van de «groene kaart», benadrukte nogmaals dat de «groene kaart» een middel is om samen te werken met Europese instellingen en niet beoogt deze instellingen tegen te werken. De heer Boswell benadrukte dat het initiatief over voedselverspilling niet betekent dat er nu een blauwdruk ligt over de vormgeving en werkwijze rondom een groene kaart er uit moet zien, dat zal werkende weg nog moeten blijken. De inbreng van de verschillende delegaties over de groene kaart was kritisch-positief en betrof vooral de aard en doelstelling van de zogenaamde «groene kaart» en de eventuele praktische problemen die de interne procedures van nationale parlementen soms stellen. De heer **Azmani** gaf ondersteuning aan het concept en idee van de «groene kaart» zoals door de heer Boswell voorgesteld. Wel, zo gaf de heer Azmani aan, is er nog verdere uitwerking en onderlinge afstemming nodig tussen parlementen om te bezien wat er in de toekomst onder het instrument verstaan kan worden. Uitgangspunt voor eventuele richtlijnen, die zouden kunnen worden opgesteld voor het instrument, is dat deze een gezamenlijke actie van parlementen faciliteren, en niet tegenwerken.

De derde en laatste sessie was gewijd aan het (meerjaarlijkse) werkprogramma van de Europese Commissie en de rol van nationale parlementen. Inleiders waren mevrouw Maria João Rodrigues, lid van de EMPL commissie van het Europees Parlement, en mevrouw Daniëlle Auroi, voorzitter van de commissie voor Europese Zaken van de Franse Assemblée nationale. Deze laatste spreker beschreef de ervaringen van het Franse parlement met de behandeling van het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2015. In de inleiding van deze sessie was reeds door de dagvoorzitter gewezen op het overzicht van de prioriteiten van verschillende nationale parlementen dat door de Tweede Kamer is opgesteld en verspreid.

Aanbevelingen

De ontwerpaanbevelingen zijn besproken en geamendeerd door de aanwezige commissievoorzitters³. Op initiatief van de Nederlandse delegatie en in overleg met de Luxemburgse delegatie is aan de COSAC-delegaties voorgesteld dat ten behoeve van de verdere bespreking van de verbeteringen van de gele kaart-procedure en de eventuele opzet van de zogenaamde «groene kaart» een formele werkgroep zou worden ingesteld in COSAC-verband. Het hierover aangenomen amendement luidt als volgt: *2.13. COSAC invites the Luxembourgish Presidency to set up a working group on Strengthening the political dialogue by introducing a «green card» and improving the reasoned opinion procedure («yellow card»)*. De geamendeerde aanbevelingen van deze LIII COSAC zijn aan het eind van de tweedaagse vergadering met consensus aangenomen.

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

Daarnaast werd een verklaring aangenomen waarin COSAC zich uitspreekt over het onlangs door Rusland opgelegde inreisverbod voor een aantal Europese politici en functionarissen.

Namens de delegatie,

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Eerste Kamer,⁴
Strik

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Tweede Kamer,
Azmani

⁴ Het voorzitterschap van Strik van de commissie voor Europese Zaken van de Eerste Kamer heeft betrekking op de periode tot 16 juni 2015.